Пам'ятаймо про Україну!

SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

VOL. CIII. No. 131. JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, JULY 11, 1996. CENTS 75 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК ЧЕТВЕР, 11-го ЛИПНЯ 1996 р. Ч. 131. РІК CIII.

Парляментаристи України мусять зробити вибір

Київ (УНІАР). — Верховна Рада України ухвалила постанову, згідно з якою депутати мають визначитися щодо праці в парляменті, чи на іншому становищі.

Як сказано в постанові, голова Верховної Ради до місяця має подати в суд заяву щодо передчасного припинення депутатських уповноважень тих парляментаристів, які до 4-го липня не подали заяву про складення уповнова-жень народного депутата України або про перехід на постійну працю в парляменті. За цю постанову проголосувало 239 депутатів.

Наступним питанням був розгляд бюджетної резолюції, тобто проєкту щодо основних напрямків бюджетної політики на 1996 рік. Невідкладність розгляду цього питання О. Мороз пояснив тим, що на основі цієї бюджет-ної резолюції Кабінет Міністрів України не пізніше 15-го вересня повинен підготувати проєкт бюджету на 1997 рік.

З доповіддю виступив голова Комітету з питань бюджету Микола Азаров, а член згаданого Комітету Олексій Шеховцов за-

(Закінчення на стор. 3)

Україна шукає шляхів до іракської нафти

Київ. — Намагаючись зменшити свою залежність від російської нафти, Україна пожвавлює торгівлю з Іраком, однією з найбагатших нафтових країн Близького Сходу, повідомило агентство Ройтерс.

Передусім Україна дуже зацікавлена в постачанні Іракові харчів і ліків у рамках пляну ООН, за яким Багдадові дозволяється продавати обмежену кількість нафти і за виторгувані фонди набувати гуманітарну допомогу, сказав голова Державного комітету нафти і газу Євген Довжок, повернувшись з Багдаду.

Минулого тижня в іракській столиці він провів переговори з урядовцями. В результаті підписано протоколи щодо майбутньої співпраці в газо- і нафтовидобутку, промисловості й вищій освіті.

Є. Довжок повідомив, що Ірак готовий постачати Україні аж до 35 млн. тонн нафти, майже стільки, скільки Україна взагалі імпортує, проте санкції ООН перешкоджають цьому. Урядовець зазначив, що вже пора скасувати ці санкції.

Згідно з пляном ООН, Багдадові дозволяється впродовж шести місяців продавати нафту не більш як на 2 блн. дол. За ці фонди він має купувати їжу і ліки, які є вкрай необхідні країні, що потерпіла від санкцій ООН, встановлених в серпні 1990 року після вторгнення Іраку до Кувайту.

(Закінчення на стор. 3)

Кубинський старшина втік до ЗСА

Вашінгтон. — Американські офіційні чинники повідомили, що минулої неділі, 7-го липня, кубинський військовий старшина зі зброєю в руках примусив пілота місцевої летунської лінії з 17 пасажирами летіти до американської військово-летунської бази в затоці Ґвантанамо, де він попросив політичного азилю.

Полковник Ґозе Фернанез Пупо зареквізував згаданий літак коротко після його злету з місцевости Сантіяґо у східній частині Куби, а згідно з твердженням американських офіційних чинників, стріляв він тільки для того, щоб переконати пілота у його серйозних намірах. Коли літак приземлився на летовищі американської військової бази, механіки, перевіривши його, вирішили, що в ньому є безпечно продовжувати. Літак з усією залогою та пасажирами зразу відлетів до Ґвантанамо Сиги, міста його оригінального призначення, що віддалене від американської військової бази всього кілька миль.

У понеділок, 8-го липня, Ґ. Ф. Пупо мав розмову з офіційними чинниками імміграційної служби, яким заявив, що є полковником у Кубинській національній поліції.

Палестинці критикують новий уряд Ізраїля

Єрусалим, Ізраїль. — Новий прем'єр-міністер Беньямін Нетаняґу продовжує формувати кабінет міністрів.

Два дні тому до складу уряду ввійшов колишній міністер оборони генерал Аріель Шарон. На цьому наполягали чільні діячі партії Лікуд, намагаючись зберегти вплив партії в урядовій коаліції. Міністер закордонних справ Давид Леві навіть остеріг, що зрезиґнує, якщо прем'єр Б. Нетаняґу відмовиться від кандидатури А. Шарона. Спеціяльно для нього створили ще одне міністерство — іфраструктури.

Це призначення викликало гостру критику з боку опозиції, а ще більшу — з боку палестинців, які добре пам'ятають, що саме А. Шарон в 1982 році керував вторгненням ізраїльських військ у південний Ливан. Тепер цей самий А. Шарон наполягає на розбудові жидівських поселень на західньому березі Йордану.

Реагуючи на поправлення ізраїльського уряду, рух ісламських фундаменталістів Гамас закликає до відновлення інтифади — палестинського повстання проти ізраїль-

(Закінчення на стор. 4)

Б. Олійник розповів про сесію ПАРЕ

Київ (УНІАР). — Тут 3-го липня відбулася пресова конференція віцепрезидента Ради Европи Бориса Олійника, присвячена підсумкам праці сесії Парляментарної асамблеї Ради Европи (ПАРЕ) 24—28-го червня.

Основну увагу на сесії було зосереджено на питанні скасування смертної кари країнами-членами Ради Европи, а Україна, Литва і Росія цієї умови не виконали.

Представники української делеґації запевнили, що Україна просувається в цьому напрямку, однак раптово скасувати смертну кару неможливо. Парлямент вніс зміни, скасувавши смертну кару уже в 32 статтях Кримінального кодексу України, але ще залишилося п'ять статтей, які стосуються особливо важких злочинів. „Кримінальний стан у нас такий, що різка заява про скасування смертної кари неадекватно сприйметься громадянами", — зазначив Б. Олійник.

„В Ради Европи є подвійні стандарти: розподіл країн на 'своїх' і 'не своїх' у вирішенні будь-яких питань", однак українська делеґація має намір відстоювати свої позиції, і тоді „нас більше поважатимуть", вважає Б. Олійник. Він також підтвердив, що на сесії скритикував керівників деяких держав, які агітували народ Росії голосувати під час другої тури президентських виборів за Бориса Єльцина, назвавши це втручанням у внутрішні справи чужої держави: „Агітаторів і суфлерів президентської ранги російський народ не потребує".

За словами Б. Олійника, вістку про ухвалення Верховною Радою Конституції України учасники сесії ПАРЕ сприйняли „схвально і з полегшенням", адже Україна виконала основну умову для вступу до Ради Европи.

Уряд намагається навести лад на митниці

Київ (УНІАР). — Кабінет міністрів України затвердив правила транзиту високоприбуткових товарів, передусім алкогольних та тютюнових виробів, через територію України.

Згідно з цими новими правилами, перевізник товарів повинен подати українським митникам фінансові ґарантії того, що вантаж буде не лише ввезено, а й вивезено з України у зазначеній кількості і за погодженим маршрутом. Такими ґарантіями можуть бути грошові застави у банках або полиси спеціяльно уповноважених забезпеченевих компаній. Перевізник може також найняти собі міліціонерів для супроводу й охорони згаданих товарів.

Мета постанови — запобігти розподажеві транзитних товарів в Україні, з чого донедавна користали спритні шахраї. Щоб уникнути сплати високих акцизних податків на цигарки й алкоголь, вони декларували „транзитне", себто безакцизне перевезення таких товарів з Росії у Східню Европу чи навпаки, тим часом як усі ці товари безслідно „зникали" на території України.

Втім, нові правила вступають у дію з 15-го серпня, отож до того часу ще чимало „транзитних" чи, пак, контрабандних цигарок та алкогольних напоїв потрапить на Україну. Але, певно, вже не так багато, як за попередні п'ять років.

Посадили клен у Парку Шевченка у 129-річчя Канади

Київ. — Юрій Костенко, міністер охорони навколишнього природного середовища і ядерної безпеки, приєднався до амбасадора Кристофера Вестдала на церемонії посадження цукрового клена в Київському парку Шевченка, в суботу, 29-го червня. Цією подією відзначено День Канади (1-го липня), 129-річчя її конфедерації.

„Саме дерево, яке приїхало прямо з Канади, стане для киян місцем відпочинку і дасть свіже повітря разом із красою національного символа Канади — кленового листка", — сказав К. Вестдал. „Якби його ріст залежав від відносин між нашими країнами, то я впевнений, що цей клен пустив би міцні коріння в українську родючу землю".

„Клен має велике значення для багатьох канадців різного походження", — сказав К. Вестдал. „Я знаю, що його міцність і стійкий ріст означатиме стільки ж і для українців. Дерево, яке ми садимо сьогодні разом, буде жити як ґрунтовний символ нашої тривалої дружби".

Молочарня спричинила епідемію дизентерії

Київ. — Внаслідок безпрецендентного вибуху дизентерії в Шостці захворіло біля 700 осіб, майже половина яких діти, повідомило агентство Ройтерс 8-го листопада.

За останні два тижні у цьому індустріяльному місті з населенням 130,000 осіб зареєстровано 685 хворих на дизентерію, сказав представник Міністерства Охорони Здоров'я Анатолій Волошин. За його словами, джерелом інфекції є місцева молочарня.

Він повідомив, що молочарню, на якій порушувалися всі норми гігієни, вже закрито.

Згідно з Укрінформ, звільнено також посадника міста, який не зумів забезпечити санітарні норми. Крім того, закрито базари і дитячі табори.

Фолкльорний гурт „Черес" виступить на Союзівці

Союзівка (Г. Колесса). — Тут у суботу, 13-го липня, на оселі Українського Народного Союзу в мальовничих Кетскильських горах відбудеться концерт фолкльорного гурту „Черес" під керівництвом Андрія Мілявського. Початок концерту о год. 8:30 вечора.

Фолкльорний гурт „Черес".

Гурт „Черес" постав у 1990 році з метою збереження і поширення народно-пісенної спадщини Карпатського реґіону. Репертуар ансамблю не обмежується українським фольклором — різноманітність вносить музика сусідніх з Україною народів, зокрема мадярів та румунів. Ансамбль використовує для виконання автентичні народні інструменти, виготовлені карпатськими майстрами. Та не тільки інструменти є автентичними — „Черес" виступає в привезе-них з України народних строях ручної роботи.

У ЗСА ансамбль виступає від 1992 року — між іншими, на Українському фестивалі в Гарден Стейт Артс Центрі, на фестивалі церкви св. Юра в Ню Йорку, з Ніною Матвієнко в Маяна галереї в Ню Йорку.

На Союзівці „Черес" виступатиме втретє. У концерті братимуть участь запрошені солісти-вокалісти Люба Осадча та Микола Дремлюга, А. Мілявський (духові інструменти), Мар'ян Підвірний (скрипка), Олекса Федорюк (цимбали) та Ліля Длябога (ударні інструменти).

Після концерту о год. 10-ій вечора розпочнеться забава, гратиме оркестра „Луна".

На Союзівці відбудеться зустріч з Л. Кравчуком

Джерзі Сити, Н. Дж. — Колишній Президент України Леонід Кравчук приїжджає до ЗСА, щоб взяти участь у Олімпійських Іграх в Атланті, Джа., в липні. Перед поверненням в Україну він погодився відвідати українські громади в ЗСА. Таку зустріч із громадою запляновано на Союзівці в суботу, 27-го липня, о год. 2:30 по полудні, у залі „Веселки". Темою доповіді Л. Кравчука буде: „Україна після схвалення Конституції". Можна надіятися, що широка українська громада Ню Йорку і околиці Союзівки використає цю рідкісну нагоду послухати думки гостя.

В Україні

(З інформацій УНІАР)

ФЕСТИВАЛЬ ТЕЛЕВІЗІЙНИХ ПРОГРАМ

КИЇВ. — Голова Національної ради з питань телебачення і радіомовлення Віктор Петренко розповів на пресовій конференції про початок всеукраїнського фестивалю-конкурсу телевізійних і радіопрограм, присвяченого п'ятій річниці незалежности України. Організатори фестивалю мають на меті виявити і підтримати кращі твори тележурналістики, які гідно відображають поступ українського народу до незалежности, його наполегливу працю для зміцнення економіки, наукового і духового потенціялу України. В. Петренко повідомив, що Національна рада з питань телерадіомовлення уже видала 190 ліцензій на діяльність телерадіокомпаній. Щодо чуток про позбавлення ліцензії телекомпанії ТЕТ голова Ради сказав, що серед засновників телекомпанії сталися зміни, тому виникли деякі питання. В законах чітко не зазначено чи потрібна в такому разі перереєстрація.

РОЗГЛЯДАЮТЬ КОШТОРИС НБУ

КИЇВ. — Депутати Верховної Ради України розглянули кошторис Національного Банку України на 1996 рік. Проєкт постанови про схвалення кошторису представив голова Комітету з питань фінансів і банківської діяльности Віктор Суслов. Однак науково-експертний відділ секретаріяту Верховної Ради виступив проти схвалення проєкту, вважаючи заплановані витрати на зарплатню завищеними. Вони повідомили, що в першому кварталі 1996 року середньомісячна зарплатня в системі НБУ становила 25 мільйонів 200,000 карбованців, тоді як у апарату органів державного управління — 13 млн. 953,000 крб. Проєкт кошторису НБУ передбачає середню зарплатню 40 млн. 820,000 крб. Тобто, у квітні-грудні цього року середній заробіток банківських працівників зросте до 46 млн. крб., що дорівнює приблизно 250 дол. Експерти секретаріяту Верховної Ради вважають, що кошторис НБУ повинен узгоджуватися із пляновими середніми заробітками працівників органів державного управління. Проєкт відправили на доопрацювання.

ПРИВАТИЗАЦІЯ ЗБІЛЬШИТЬ ЧИСЛО БЕЗРОБІТНИХ

БОРИСПІЛЬ. — Голова профспілки інженерно-технічних працівників Бориспільського державного авіяційного підприємства Гарі Борщаєвський пояснив причини невдоволення приватизацією з боку колективу підприємства. На його думку, приватизація Бориспільського державного авіяційного підприємства загрожує масовим звільненням працівників. А колектив підприємства опинився осторонь при ухваленні рішення про приватизацію. Заступник міністра транспорту Валерій Цибух вважає, що курс на приватизацію є правильний, але погодився, що конференцію колективу провести необхідно.

ТЕМПИ ПРИВАТИЗАЦІЇ ЗРОСТАЮТЬ

КИЇВ. — Тут на четвертий майновий приватизаційний авкціон було виставлено сім об'єктів з початковою ціною від 47 млн. крб. до 7 блн. 400 млн. крб. Під час продажу початкові ціни зросли втричі. Голова реґіонального відділу державного майна Владислав Буржинський повідомив, що від початку року в Києві продано 450 об'єктів, а за червень 234 об'єкти.

ПРОТЕСТУЮТЬ ПРОТИ ЗАКРИТТЯ БАЗАРУ

КИЇВ. — Правління київської організації Соціял-Демократичної Партії України засуджує рішення Київської міської державної адміністрації закрити Володимирський базар. На думку лідерів СДПУ, в умовах, коли держава відверто ігнорує проблеми соціяльного захисту населення, одночасне скорочення майже 1,500 робочих місць, пов'язане із закриттям базару, розглядається як новий крок відвертого геноциду, який виконавча влада чинить проти власного народу. СДПУ підтримала дрібних торгівців, які пікетували київську адміністрацію. Пікетувальники вимагали захисту їхніх прав, ґарантованих Конституцією.

РУХ НЕ БАЧИТЬ ПІДСТАВ ДЛЯ ЗМІН СВОЄЇ СТРАТЕГІЇ Й ТАКТИКИ

КИЇВ. — Центральний Провід Народного Руху України заявив, що його стратегія й тактика після прийняття Конституції суттєво не зміниться. Бо хоч конституційний процес у політично-правному аспекті завершився, в пляні економічних та соціяльних перетворень він лише починається. Надзвичайно важливо, вважає Рух, якнайшвидше ухвалити низку законів щодо приватизації, банківської та кредитної систем, податкової та бюджетної політики. Рух переконаний, що без адміністративної реформи нова Конституція ніколи не буде впроваджена у життя. Конституційний процес показав, що у Верховній Раді можливе утворення ситуаційної депутатської більшости. Проте для стабільної й ефективної роботи парляменту потрібна чітка перевага одних політичних сил над іншими. Тому Рух пропонує вже сьогодні готуватися до формування широкої передвиборчої коаліції. Серед своїх союзників Рух бачить передусім Народно-Демократичну та Ліберальну Партії України.

КОНСТИТУЦІЯ ДОПОМОГЛА УПЦ КП

Київ. — Останнім часом, особливо після прийняття Конституції, ставлення деяких політичних сил до УПЦ КП відчутно змінилося, сказав на пресконференції Патріярх Філарет, очевидно, маючи на увазі прихильніше ставлення. За його словами, зміна відчуваються, зокрема, з боку Президента, його Адміністрації і Уряду.

В АМЕРИЦІ

КРАЙОВИЙ ІНСТИТУТ професійної безпеки і здоров'я опублікував наукові досліди про те, хто є найбільше наражений стати професійною смертноносною жертвою. У згаданому звіті сказано, що з 1,071 випадку професійних вбивств, 56 відсотків жертв були працівники роздрібної торгівлі або інших обслуговувань. Кожного тижня в країні гине пересічно 20 професійних осіб, а 18,000 є потурбованих в той чи інший спосіб. Згідно з статистикою згаданого інституту найбільше небезпечною професією є бути водієм таксі, на другому місці це працівники крамниць, ресторанів, газетних кіосків чи інших пов'язаних з готівкою обслуг, які є наражені на грабіжництво. В основному ті особи, які обслуговують громадськість у виміні грошей, доставі продуктів чи інших послуг є найбільше загроженими.

У СВІТІ

ПІДПИСАНА в червні чеченсько-російська угода про припинення вогню в Чечні не діє, оскільки російське військове командування вперто ігнорує ту точку угоди, якою скасовується російські блок-варти на чеченській території. Росіяни безпідставно звинувачують чеченців у збройних нападах на ці варти. Московське агентство Інтерфакс оприлюднило повідомлення, нібито президент Боріс Єльцин вирішив відкликати з Чечні головнокомандуючого російського війська генерала Вячеслава Тіхомірова, який, мовляв, займає занадто тверду лінію у взаєминах з чеченцями. Відкликання цього войовничого генерала означало б, що Москва готова до мирного компромісу з Чечнею. Однак це повідомлення відкинув дорадник Б. Єльцина Ігор Ігнатьєв. Ситуація в Чечні залишається вкрай напруженою і в цьому винна Москва.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, NJ 07302.

Svoboda: (201) 434-0237; Fax: (201) 451-5486. UNA: (201) 451-2200

Soyuzivka UNA Estate: 216 Foordmore Rd., Kerhonkson, NY 12446 (914) 626-5641, Fax (914) 626-0180, e-mail: unaestat@travel.ios.com

Передплата на рік $100.00, на півроку-$60.00. Для членів УНСоюзу $75.00 річно, на півроку-$40. За кожну зміну адреси-$1.00.

Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

Головний редактор: Зенон Снилик

Second Class Postage paid at Jersey City, NJ

Про що нагадують "розриті могили"?

Понад 800 років тому Володимиро-Суздальський князь Андрій Боголюбський зруйнував Київ і таємно вивіз на північ найбільшу київську християнську святиню — ікону Вишгородської Божої Матері. То був своєрідний пролог до майбутніх українсько-російських взаємин — не лише в царині політики, а й культури. Нещодавно цей пролог завершився не менш характерним епілогом: президент Росії Борис Єльцин підписав указ, за яким ікона Матері Божої Володимирської — та сама, що її в 1155 році викрали "визволителі Києва" і перейменували на свій лад, — оголошується невідчужуваним національним надбанням Росії.

Епілог, фактично, мало чим відрізняється від прологу: в обох випадках бачимо мародерську впевненість у тому, що право визначається силою і що російським є абсолютно все, до чого доторкнулася загребуща російська рука.

Між цими двома подіями лежать століття пограбувань — спершу хаотично-бандитських, згодом пляномірних (але теж бандитських) вивезень з України історичних і культурних пам'яток. Вивозили не лише ікони, а й архіви, літописи, стародруки, козацькі клейноди, твори малярства, особисті речі видатних діячів; за підрахунками вчених, самих лише археологічних колекцій вивезено понад 750, а кожна ж колекція — це тисячі або й десятки тисяч експонатів.

Чимало з цих пам'яток виставляється нині по російських музеях як частина "общерусской" спадщини, а ще більше ховається по запасниках, гниє, розкрадається, розпродується за кордон, або й просто нищиться — аби лише не дісталося клятим "хохлам", що уроїли себе незалежним народом і беруться курям на сміх будувати якусь державу — не маючи на те ані культурних, ані історичних підстав.

Незалежна Україна, що раптово постала з-під уламків імперії наприкінці 1991 року, безумовно, мала безліч проблем — від мільйонової совєтської армії, успадкованої на своїй території, до цілковитої економічної та енергетичної залежности від не вельми доброзичливого сусіда. А проте український Уряд у перші ж місяці створив Національну комісію з питань повернення в Україну культурних цінностей, яку очолює відомий учений, доктор мистецтвознавства Олександер Федорук.

Зрозуміло, що комісія має справу не лише з росіянами, а й з поляками, німцями, австрійцями, представниками інших країн. Проте з росіянами, за свідченням О. Федорука, працювати найважче. Досить згадати хоча б, що російська шовіністична Дума денонсувала не лише Біловезькі угоди чи рішення про передачу Україні Криму і Севастополя, а й куди безневиннішу "Угоду про повернення культурних та історичних цінностей державам їхнього походження", зопалу підписану Б. Єльциним на зустрічі лідерів СНД в Мінську 14-го лютого 1992 року. І все таки комісії вдалося добитись від росіян повернення цілої низки мистецьких творів, а також спадщини визначних історичних і культурних діячів України, у тому числі частини архіву Олександра Довженка.

На жаль, міжнародне право не надто сприяє колишнім колоніям у поверненні їхньої культурної та історичної спадщини. В документах ООН і ЮНЕСКО йдеться лише про "моральний обов'язок" колишніх метрополій прислухатися до вимог своїх колишніх підданих щодо повернення їм культурних цінностей. Сумнівно, однак, щоб Англія, Франція та й ЗСА зважили коли-небудь на цей "обов'язок" і повернули добуті найрізноманітнішими способами скарби зі своїх музеїв назад до Єгипту, Індії чи Китаю. Тим більш даремно сподіватися цього від Росії.

Проте міжнародне право чітко зобов'язує до повернення усіх цінностей, вивезених під час збройних конфліктів та в наслідок воєнної окупації. І вже на самій лише цій підставі Україна може і мусить добиватись повернення цінностей, захоплених під час розгрому Мазепи, знищення Запорізької Січі, повалення УНР і встановлення маріонеткового совєтського режиму.

А головне, Україна мусить виявляти ще й певну політичну волю — і то не лише на рівні згаданої комісії, а й на рівні Уряду, Президента, всього населення. Бо рахуються, як ми знаємо, з сильними і впевненими в собі державами, а не з тими, що весь час плачуть і чогось випрошують.

Михайло Шпонтак

ГОЛОС ГІРКОЇ ПРАВДИ

Почитний американський щоденник „Ню Йорк Таймс" після недовгої перерви знову помістив репортаж свого кореспондента з України. Цим разом кореспондентка Джейн Перлез у статті з Донецького п. з. „Незважаючи на надію і допомогу ЗСА, зоря України пригасає" („Ню Йорк Таймс" з 27-го червня) описує досить пригнічуючий стан. Хоч стаття — без глибшого шукання правди, про неї варто розповісти.

Протягом трьох років, пише авторка, одна родина приймала закордонних гостей досить щедро, чим хата багата, з надією і запалом на краще завтра. Тепер згадана господиня спроможна прийняти гостей єдиним люксусом — розчинною кавою. Образ незалежної процвітаючої України, на яку Вашінгтон розраховував як вал захисту проти російського експансіонізму, є далеким від мети. Все таки творці закордонної політики ЗСА вважають стабільність України рішучим чинником безпеки в регіоні. Для досягнення наміченої мети вони щедро кинули більйон долярів допомоги Україні протягом останніх чотирьох років. Незважаючи на таку допомогу, твердить авторка, „колись велика, багата, озброєна ядерними ракетами" країна лишилася тільки великою. Тут щось не те, як країна під віковою колоніяльною окупацією могла показати свої можливості.

Чи це незнання, чи цинізм? Власне, через наявність ядерної зброї Україна стала об'єктом економічно-політичної облоги Москвою і Вашінгтоном протягом двох з половиною років, яка завдала відновленій незалежній країні великих збитків. Декотрі американські політологи передбачали негативні наслідки для ЗСА у зв'язку з такою неприязною політикою стосовно України, висловом „Віддай ядерну зброю — і на все добре!" Лише в другій половині 1994 року приходить до позитивних змін у взаємовідносинах Вашінгтону і України. Це поліпшення американсько-українських стосунків можна було бачити на нарадах Конференції безпеки і співробітництва в Европі з початком грудня 1994 року, де після підписання Договору про нерозповсюдження ядерної зброї, Україну прийнято до Організації безпеки і співробітництва в Европі. Церемонія підписання вступу України до ОБСУ та до ДНЯЗ відбулася в атмосфері великого напруження, бо Москва була приготована інтригами зірвати історичну подію прийняття України до миротворних організацій глобального маштабу. Навіть після цих позитивних змін, допомога й економічні інвестиції ЗСА й інших держав Заходу в Україні є мізерні в порівнянні з допомогою сусіднім країнам.

Все таки, продовжує авторка, Вашінгтон задоволений політикою Уряду України, який, незважаючи на велику енергоносну залежність, тримає країну на належній відстані від Москви. Україна також позбулася ядерної зброї при допомозі ЗСА в сумі 400 млн. дол. для демонтажу атомного арсеналу. Президент Леонід Кучма скерував Україну в сторону Заходу через спільні українсько-американські та європейські військові вправи. Під час недавніх дворазових відвідин Польщі, Президент Кучма висловив свою прихильність щодо поширення НАТО на схід, дальший показник політики нахилу на Захід — геть від Москви. Україна і Росія стали членами Парляментарної Ради Европи, стверджує авторка. Однак познаки нового місця України в світі зробили незначне враження на звичайних українців (тут краще підходить слово „мешканців" України, бо прізвища співрозмовників авторки виглядали неукраїнськими), які терплять від раптового спаду їхнього життєвого стандарту від часу проголошення незалежности в 1991 році.

Україна, продовжує авторка, залишається роздратованою володінням продажної і занепадницької панівної еліти колишніх комуністів і соціялістів. Уряд далі віддає перевагу колективізації, замість приватизації, а українці бачать сусідів на сході і заході, котрі були часткою тієї самої комуністичної системи, але їхній життєвий рівень є набагато вищий. На недавньому зібранні українських владних керівників і західних дипломатів, котрі собі взаємно гратулювали за поліпшення економічної ситуації, Джефрі Захс, відомий економіст з Гарварду, остерігав присутніх, що українська економіка далі погіршується. Не вистачить, що інфляція впала на менше як один відсоток в травні ц. р., чи як українці перестали друкувати забагато грошей, Міжнародний валютний фонд поновив кредити Україні з програми 900 мільйонів позичкового фонду. Продукція впала на 11.8% під час першого кварталу ц. р., найбільший спад з-поміж всіх країн кол. Совєтського Союзу. Приблизно 50% економіки країни становить чорний ринок, щоб оминути оподаткування, а в результаті Верховна Рада наложила на деякі ділянки бізнесу 89% податків. Але, можливо, твердить проф. Сахс, найгіршим стримуючим фактором економічного росту є корупція. Боротьба з корупцією, яку веде Президент Л. Кучма, є незадовільною, стверджує один вищий американський урядовий представник. Країна все ще є неприязно наставлена до малих підприємств; люди мусять давати хабарі навіть і за найменшу нормальну об-

(Закінчення на стор. 3)

НА МИСТЕЦЬКІ ТЕМИ

Зенон Голубець

Мистець безпосередности

Мистецтво — це віддзеркалення душі, це мова до глядача, який в міру глибини своєї думки й в міру сили власних почувань сприймає цю мову зі зрозумінням, відчуває задумане мистцем.

Я. Вижницький, „Гуцулки".

Ярослав Вижницький — мистець безпосередности, його мова не заслонена завісою здогадів, незавершених роздумувань.

Своїми працями він впроваджує нас у світ переживань. Його мистецький словник насичений багатими кольорами: на полотні вони розмежовані один від одного, немов в уявному калейдоскопі, тим способом він дає змогу глядачеві включитися у творчий процес, де швидке око єднає окремі кольори в гармонійне пов'язання.

Згадане розмежування зміщює теж ілюзію тривимірности й переносить наші враження у глибину твореного, оточує нас світом кольорів, а начеркнена тема стає для нас зрозумілою, близькою для нашого світосприймання.

Для Я. Вижницького малювання можна порівняти з писанням щоденника, де кожна подія, думка, ідея знаходить своє відлуння. Тоді, коли автори щоденників зберігають записане від людського ока, Славко відкриває спостережене перед кожним з нас. Тема в нього багатогранна, так як багате є його сприймання живого світу.

Недавно ми були свідками відкриття 24-ої виставки Я. Вижницького. Як бачимо, Славко збагачує свою галерію щораз новими творами, якими доповнює мистецькі колекції любителів мистецтва. Він малює, бо це шлях в його житті, який він вибрав багато років тому. Його відчуття кольорів неперсічне, його тема необмежена, його стиль в малюванні притаманний тільки йому, й це збагачує вартість завершеного.

В минулому ми слухали слів Івана Кедрина, зустрічали Едварда Козака — ЕКа, Михайла Мороза, Михайла Черешньовського, Мирона Левицького. Їх між нами вже нема.

Це були наші ментори, опікуни й вчителі, здається, вони всі покинули цей світ, щоб разом зустрітися на горі творчого завершення й спостерігати, чи зерно ними посіяне прийнялося. Тільки час й історія покаже.

Юрій Р. Рибак

ДЕЩО ПРО ЛАСОЩІ І ЛЮДЕЙ

Багато можна писати і говорити про ласощі, себто про все смачне, зокрема цукерняні вироби, які кожна людина любить їсти. І, мабуть, так було з доісторичною людиною, коли вперше знайшла дикий мед. А старі історичні записки подають, що вже 3,000 років до Христа знали виріб солодощів в Єгипті, де мішали мед з овочами і горіхами. Мешканці островів на півдні Тихого океану вирощували цукрову тростину більш ніж 8,000 років тому. В античному світі було відомо, що в далекій Індії існує дивовижна „солодка сіль". З нею запізнався македонський король Олександер Великий під час походу на Схід у 325 році до Христа. Греки цю „сіль" назвали „сахарон".

Люди в Індії надзвичайно люблять почивати їду солодким. Вони і були першими, що робили солодощі з цукрової тростини. В Європі цукерняні вироби були продуктом малого підприємства аж до 1800-их років, коли технологія дозволяла виробляти велику кількість і дешевше. Остаточний перехід з ручного способу виробу на автоматичний, контрольований комп'ютерами — це вже здобуток сучасности. У 1970-их роках значно зросла ціна на какао (сировина для чоколяди) і цукор. Це стало спонукою шукати замінників сировини. Останнім зайшла теж зміна у споживанні, і тому фабриканти випускають вироби солодкого з обмеженою кількістю кальорій і товщу для тих, що бажають, або вимагає їхня медична опіка... І на ці зміни структури споживання мусить вважати індустрія, бо населення ЗСА щороку купує 5 більйонів фунтів цукерняних виробів або 20 фунтів на особу, а канадці — 450 мільйонів фунтів щорічно, себто 17 на особу.

Коли ж хрестоносці привезли до Риму цукор, то аптекарі додавали його до ліків з поганим смаком. Цукор теж продавали, але тільки заможним і то не на фунти, а на унції (28.3 грама). Карайбські острови стали доставцями цукру, а запотребування на робочу силу на плантаціях викликало торгівлю невільниками з Африки!.. З часом в Европі пекарі поруч печива взялися за спеціялізацію виробу солодощів. І тут першим був марципан — маса з цукру і дрібномеленого мигдалю. Деякі европейські міста навіть вславилися фігурками з марципану, а німецкі Лібек і Кенігсберг стали відомими з реалістично мальованими овочами і яриною.

У загальному люди в світі люблять солодкі речі, однак є і такі, що люблять їх ще більш солодкими. Тим і пояснюється, чому саме солодощі з різних частин нашої планети віддзеркалюють особливий місцевий смак солодкого і використання доступних складових частин, на які впливають звичаї і традиції. І хоч буває, що інші народи бажають копіювати, на жаль, не завжди їм це вдається. Але є речі, які прийняв світ і задовольняє того, кому смакує... Відома є Halvan, що є турецькою комбінацією манних круп (Farina) з оливою і цукром... Розповідають, що кухар французького маршала Дуплесі-Праслена (1598-1675) переконав його, що мигдаль, покритий сиропом з цукру, не зашкодить вражливому маршальському шлункові. Так, у Франції виробляють „праліни" з мигдалів і білого цукру. Однак тієї традиції не дотримувалися французькі переселенці до ЗСА, бо в стейті Люїзіяна вживають місцевий горіх pecan і брунатний цукор... Старомодним фаворитом в ЗСА є taffy — жувальне солодке з цукру або меляси. Воно було колись веселою товариською подією для молоді, коли при виробі солодкого доводилось розтягати руками. Сьогодні, коли проходжуватись по „бордвоку" в Атлантик Сіти чи в інших нюджерзьких надморських місцях, можна побачити, що майже ніхто не розтягує taffy руками, бо це завдання перебрала машина. Додаймо, що солоний смак походить від того, що оригінально вживали морську воду.

(Закінчення на стор. 3)

Вітольда Проців

Слід у житті

Хоч я і вмру і стану тільки пилом,
Моя присутність на цім світі буде,
Бо слід у глині і в воді є всюди,
Бо на землі багато я ходила.

Думки ронила в душі ще безсилі,
В учнівські молоді серця і груди
З надією, що виростуть з них люди,
Щоб дальше слово про красу носили.

А я залишуся земною тліннью,
Сприйтиму наступному цвітінню
І завтра й після завтра, як і нині.

Бо кожний мій і несвідомий атом
Вже й мертвий все ж завжди
запрагне стати
Поживою квітуючій калині.

м. Коломия
Івано-Франківської области

Леонід Рудницький

УВУ: 75 РОКІВ НА СЛУЖБІ УКРАЇНСЬКІЙ ДІЯСПОРІ

III

Відколи майстра-ремісника, який розумів творчий процес від народин ідеї аж до вивершення архитвору (байдуже чи цим архитвором мав бути черевик для міського патриція, кольє брилянтів для царівни, чи ікона для нової церкви), коли цього ремісника заступив робітник, що робить підошви чи гвинтики і пересилає їх на механічній бинді до змонтування, не вміючи сам робити черевика, ні годинника, тоді вченого заступив науковець, — на місце філософа прийшов дослідник, а університети наповнилися гомінкими товпами молоді, яка забажала якнайскоршого вишколу, що запевнив би скорий заробіток та ситий добробут. Університети змінилися із храмів науки, що давали глибоке розуміння життя, в крамниці із всяким крамом фахового знання, яке ніколи при загубленні змислі творчости не запевнить вдоволення ні щастя. Звідси пустка модерної людини, звідси борсання у пошуках виходу із лябіринту суперечностей".

УВУ ж ніколи не затратив свого покликання як школа, де вчать розуміти життя. Він завжди був свідомим своєї місії. Він давав знання, про яке писав кардинал Нюман у своїх трактатах: „Знання це залєдве зовнішня або випадкова перевага, що є нашою сьогодні і чиєюсь завтра, що її можна дістати з книжки і легко забути знову, ...яку ми можемо позичити для нагоди, носити в своїй руці, пускати її на ринок; це є набуте просвітлення, ілюмінація, це є звичка, особиста власність і внутрішня винагорода. І це є причиною, чому є більш правильним, так само як і більш звичним, говорити про університет як місце освіти, аніж навчання, хоч коли говориться про знання — навчання на перший погляд виглядає як більш підходяще слово".

УВУ виховував у студентів певний духовий аристократизм, в найкращому розумінні цього слова, а в професорові — відчуття і вагу відповідальности за нове покоління української молоді на чужих, а тепер — і на рідних землях... Як зазначив колись Генрі Адамс у своїй книзі „Освіта", — „Вчитель впливає на вічність; він ніколи не може сказати, де є межі його впливу". Фіхте говорив на цю тему в такому ключі: „Робота науковця-викладача є в своєму безпосередньому застосуванні тільки роботою на свій час, модифікована рівнем культурних набутків тих, кого передано в його опіку. Тільки до тих пір, поки він здатен устійнити, що він культивує майбутніх вчителів, що варті свого покликання, і які в свою чергу будуть навчати інших з таким же устійненням, і так далі без кінця, — він може вважати себе таким, що працює для вічности".

Викладачі нашої Альма Матер були одними з тих, хто також впливав на вічність, на вічність українства в світі. Бажанням університету було, щоб кожний учасник був своєрідним продовженням його, поширенням в часі і просторі. Випускник УВУ має бути свідком того, як це ствердив св. п. Володимир Янів, що „ми спільно робили, чого ми шукали, до чого дійшли... і справжнім доктором чи магістрантом УВУ буде тільки той, хто не лише зумів засвоїти певну суму знань, але й насамперед той, хто зуміє засвоєні істини переконливо передати, — хто зуміє полонювати своєю професією, отже виконуванням свого звання, яке буде одночасно визнанням своєї віри, — нашої спільної віри".

І на закінчення, слід спростувати образ, який, можливо, склався в нашій уяві, що УВУ, мовляв, ідеальна інституція вищої освіти, що там усе завжди було і є якнайкраще. Очевидно, це не відповідає правді. УВУ, як і кожний університет, мав і має свої слабкі сторони. Він не є досконалий і ним ніколи не був. Але він є. Між українцями в діяспорі і в Україні, УВУ — це, на жаль, можливо, найбільш недооцінена інституція. Його заслуги великі, його роля важлива, його потенціял необмежений. Але йому ніколи не дано тієї підтримки і того признання, на яке він заслуговує. Чому це так? Важко сказати. Може тому, що він — український і вільний. Сьогодні українська держава з різних причин не в стані займатися університетом — утримувати і використовувати його як слід. Українська діяспора, знову ж, спрямувала майже всі свої зусилля на Україну і старається там, на рідних землях, втримувати і розбудовувати різні інституції і організації. УВУ, згідно з тим, що ми тут ствердили, повинен стояти в центрі українського життя, але він стоїть на його периферіях. Відзначаючи 75-ліття його існування, нам потрібно докладніше застановитися, яку ролю має відіграти цей університет в наступному столітті та змобілізувати усі наші сили, щоб якнайкраще уможливити йому існувати і діяти в добу незалежної України.

Голос...

(Закінчення зі стор. 2)

слугу, як, наприклад, за відкриття банкового конта. Інші підказують, що причина мізерних закордонних інвестицій — це обов'язкова „оплата під столом", як ціна вступу до ринку країни. Відсутність права на приватну власність землі й іншого майна також стримує західних інвесторів.

Авторка репортажу твердить, що Вашінгтон із страху можливого хаосу продовжує високомаштабну допомогу Україні, що включає різні 52 програми, фінансовані Агенцією ЗСА для міжнародного розвитку. Стаття вміщує потішаючу ілюстрацію як плугатар з жінкою і парою коней садять картоплю. Може авторка гадала, що така ілюстрація — це образ нерозвиненої економіки, але ж добре вгодовані коні на фотографії можуть не гірше прислужитися на малій господарці, ніж трактор.

Зміст статті виявляє деяку необ'єктивність і брак глибшої аналізи економічної ситуації в Україні. Можна потішити себе, читача й авторку, що нова Конституція України, прийнята Верховною Радою 315 голосами „за" і 36 „проти", передбачає і приватну власність на землю та засоби виробництва. Новий основний державний закон стане поштовхом для дальших економічних реформ, для кращої системи господарського обліку й оподаткування, для поборення корупції та поліпшення правопорядку в цілому. Це заохотить інвесторів із закордону і є надія, що вихід з економічної кризи в Україні — не за горами.

Україна...

(Закінчення зі стор. 1)

Цей план викликає деякі застереження в ЗСА. Вашінгтон виступає проти продажу Багдадові комп'ютерів і запасних частин до гелікоптерів.

За словами Є. Довжка, Україна готова послати до Іраку своїх нафтовиків для надання допомоги в освоєнні нафтових родовищ. За совєтських часів українські спеціялісти вже працювали в Іраку.

Є. Довжок висловив надію, що Ірак задовольнить всі вимоги ООН і санкції будуть скасовані. Ще в Багдаді він сказав, що Україна збирається купувати в Іраку понад 4 млн. тонн нафти річно після скасування ембарґо.

Представник Міністерства Закордонних Справ України Ігор Литвин, який займається питаннями Близького Сходу, повідомив, що Україна плянує експортувати до Іраку зерно, цукор, ліки, мило і товари для дітей. Однак він наголосив, що Україна суворо дотримуватиметься санкцій ООН.

Намірам України щодо постачання в Ірак гуманітарної допомоги може перешкодити ситуація в її сільському господарстві. Цього року передбачається найнижчий урожай хліба за останні 17 років — 28 млн. тонн. Минулого року було зібрано 36.5 тонн зерна. Урожай цукрових буряків теж передбачається низький.

Дещо про...

(Закінчення зі стор. 2)

У наш час вважають, що солодощі є дешевшим джерелом швидкої енергії для вояків і часом для спортовців, однак не зовсім так для більшости людей, які мають змогу одержати потрібні складники — вуглеводи споживанням овочів, ярини і злаків. Багато знавців згідні з тим, що не сам цукор, а бактерії, які на ньому розвиваються, нищать зуби. Теж і постійне сьорбання безалькогольного напою або надмірна кількість солодощів без дотримання постійної гігієни зубів не збережуть їхнє здоров'я.

Вже у стародавній Вавилонії, Єгипті і Греції вирощували цукрові буряки. У 1744 році німецький хемік Маргграф відкрив, що цукор з цукрових буряків був той сам, що з цукрової тростини. Його учень Франц Ахард опрацював практичну методу видобу-вання цукру з цукрових буряків. Перша цукровар-ня у ЗСА постала у 1838 році у Каліфорнії, коли вже 16 років існувала перша цукроварня в Україні в Ка-нівському повіті на Київщи-ні!

Проф. Гаврило Гордієнко, автор історії культурних рослин, завважує, що „цукровий буряк спричинився до великого поступу не тільки в сільському господарстві, але й у всій національній економіці українського народу. Цукровий промисел України став справжнім національним промислом, опертим на свою селекцію (буряка) та на свій тяжкий промисел продукції устаткувань для цукроварень. Цукровий буряк став справжньою українською рослиною".

У пам'ять С. Годів

Св. п. С. Годів

Прощались ми з дорогою Стефою Годів, сповнені глибокого смутку, бо розлука наша навіки. З молитвами, любов'ю й признанням відпровадили ми в царство Боже ще одну людину із нашого заслуженого, жертвенного покоління, яке відіграло величезну ролю в ут-вердженні українців в Америці, як окремої нації і представників України, яка прагне до волі й своєї незалежної держави.

Ішов 1944 рік. З „великим Ісходом" пішла в чужий світ і св. п. Стефа Годів з мужем і малими діточками Христинкою та Юрчиком, з болем залишаючи рідний Дрогобич, де в давнину осіла козацька родина Коцюбів — родовід С. Годів. Все залишила, що мала, залишила й всіх рідних, а їх було пів-Дрогобича. Молоде життя Стефи пройшло в цьому місті: тут вона виростала в люблячій родині, серед ровесників-подруг, розцвіла на гарну панночку, закінчила учительський семінар, вчителювала, а в році 1934 вийшла заміж за вродливого економіста Григорія Годіва. Здавалось, життя піде спокійно й щасливо, хоч довелось якийсь час жити в Польщі. Але лихоліття кинуло Стефу на непривітну й ворожу німецьку землю з невідомим і страшним завтра. А коли в травні 1945 року зацвіли яблуні рожевим розкішним цвітом, як лихо — впав тяжкий лапатий сніг. Так боляче було дивитись як під снігом яблуневий цвіт змагався за життя, щоб врожай дати людям, а ще більш болісно й тяжко було боротись людині з наступом на неї смерти війни.

Впав чорний смуток і розпач, як сніг на цвіт яблуні, на голову Стефи з двома діточками — німці арештували її мужа. Нещастя стало ще страшнішим, коли людолови з Совєтського Союзу схопили в тягарове авто Христинку і Юрчика. Та чудо Боже покерувало Христинкою, що вона спасла себе і братчика. Чудом вернувся додому і їхній батько.

А далі стелилося життя трудове й жертвенне, в якому домашнє вогнище творила мати.

Нелегке життя було на чужині, хоч Америка прийняла нас не як мачуха, а як мати — ділилася з нами своїми можливостями.

Стефа Годів разом з мужем д-ром Г. Годівим виростили, виховали в любові до України та в релігійному дусі своїх дітей, дали їм добру освіту. Відмовляючи собі майже у всьому, дбали, щоб діти мали все, що потрібно. Дбали й про мистецьке виховання, даючи для доньки навчання гри на фортепіяні в найкращого вчителя, славного Бориса Максимовича.

Вірна любов до України, беззастережний твердий патріотизм опромінював Стефу через все її чесне трудолюбиве життя, що давало сили встояти у труднощах та трагедії, коли 30 років тому втратила дорогого незабутнього мужа.

Була Стефа активною, жертвенною громадянкою в суспільному й культурному житті нашої громади.

Не матеріяльними благами обдарував Господь Бог св. п. Стефу, а гарно й чесно прожитим довгим віком, дітьми, зразковою родиною д-ра Маріяна Юзича, внуками, якими ми всі можемо гордитися, дочекалась і правнука. Благословив її Бог прекрасною дочкою Христиною, яка огорнула маму дбайливою опікою, ніжністю, вирозумінням і любов'ю до останнього віддиху.

Складаю оце моє слово, як вислів глибокої пошани для св. п. Стефи, як щире співчуття для всієї родини і зокрема для моєї учениці й літературного друга протягом 30 років, Христини. Складаю оце моє слово і як нев'янучу квітку на вічну, вічну пам'ять для нашої незабутньої Стефи, яка завжди була з нами і завжди буде у наших серцях посеред нас. Свято вірю, що милосердний Бог нагородить св. п. Стефу вічним царством небесним.

Марія Гарасевич

Ділимося сумною вісткою з родиною і приятелями, що в понеділок 8-го липня 1996 р. після довгої і важкої недуги упокоївся в Бозі на 88-му році життя

СВ. П.

ОСТАП КУЛЬБА

ПАНАХИДА відбудеться в п'ятницю 12-го липня о год. 7-ій веч. в похоронному заведенні Михайла Насевича 109 E Tabor Rd., Філядельфія, Па.

ПОХОРОННІ відправи відбудуться в суботу 13-го липня в церкві св. Анни у Воррінгтон, Па., а відтак на цвинтар Пресвятої Діви Марії на Факс Чейсі, Па.

Залишені у смутку:
братова — МАРІЯ КУЛЬБА
братанки — ВОЛОДИМИР з дружиною БОГДАННОЮ і синами: ХРИСТИЯНОМ і АНДРІЄМ
— ЯРОСЛАВ з донею ХРИСТЕЮ
сестрінка — ЛІДІЯ ОРЛОВСЬКА в Польщі
та ближча і дальша родина в ЗСА й Україні.

Появилося нове видання

Джерзі Сіті, Н. Дж. — Нещодавно у Тернополі у Видавництві „Лілея" появилося нове видання — монографія Петра Сороки п. з. „Ганна Черінь. Літературний портрет"

Чепурна 183-сторінкова книжка-монографія, приваблює увагу читача обгорткою з портретом вже відомої письменниці Ганни Черінь.

У монографії автор П. Сорока, старший викладач Тернопільського Педагогічного Інституту, поет і літературознавець розглядає творчість Г. Черінь, авторки кількох збірок поезій, повісті, роману у віршах, гуморесок, трьох книг репортажів і багатьох дитячих книжечок.

Науковим редактором цього видання є академік, доктор філологічних наук Роман Гром'як, який є також і автором післяслова. Рецензантами є Зоряна Лановик і Мар'яна Лановик.

Книжка розрахована на викладачів вищих навчальних закладів, вчителів, студентів і всіх тих, які цікавляться розвитком української літератури.

Книжка коштує 12 дол. і можна її замовляти у Галини Паньків, 652 Norwood St., Port Charlotte, Fl. 33 952.

Відійшов у вічність посадник Дрогобича

11-го березня 1996 року несподівано помер у Дрогобичі посадник цього міста Юрій Дацюк.

Дрогобицька газета „Галицька Зоря" 12-го березня 1996 року помістила на першій сторінці, разом з портретом покійного, повідомлення Дрогобицької Міської Ради про цю сумну подію і вислови співчуття його рідним та ближнім.

Йому теж присвячена передовиця цієї газети п. з. „Відійшло у вічність щире серце". „Невблаганна смерть" — читаємо там — „крадькома підкралася до серця Юрія Яковича Дацюка на 55 році його життя і зупинила його на порозі реанімації Дрогобицької міської лікарні о 3-ій годині ночі 11-го березня ц. р. Надто скоро відійшло у вічність щире серце. Уже ніколи він не переступить поріг мерії, своєї оселі, не потішиться своїми дітьми, онуками, не зарадить скривдженим. У його плянах було чимало добрих намірів щодо поліпшення інфраструктури міста, сприяння закладам культури, освіти, пресі, телебаченні. Він умів знайти для кожної людини добре слово і боляче переживав кривду на свою адресу. Шляхетність його душі імпонувала багатьом дрогобичанам. Від нього віяло теплом, його вчинки були праведними. Пішов з життя мер Дрогобича Юрій Дацюк, залишаючи за собою добрий слід на цій землі. У ці години, дні його душа веде розмову з Богом, а ми, хто поважали і любили Юрія Яковича, у скорботі прощаємось з ним..."

Кінчаючи свою зворушливу передову статтю, редакція подає короткий життєпис покійного. Син селян, народився 20-го липня 1940 року в Дубрівці (колишньому Угринові) Сокальського району. Коли йому було дванадцять років, родина переїхала до міста Кам'янки-Бузької (колишньої Кам'янки-Струмилової). Закінчивши в цьому місті середню школу, вступив до Дрогобицького технічного технікуму й закінчив його в 1960 році. Крім того, закінчив Львівський політехнічний інститут. В 1987 році його обрали головою Дрогобицького міського виконавчого комітету, в 1991 році — депутатом першої демократичної Дрогобицької Міської Ради, а в липні 1994 року — її головою, посадником міста.

З численних висловів співчуття, що їх поміщено на іншій сторінці газети, довідуємося, між іншим, що дружина покійного Любов є доцентом катедри англійської мови на факультеті іноземних мов, син Сергій — учитель середньої школи в Лішні коло Дрогобича, а брат Степан — деканом музично-педагогічного факультету.

Св. п. Ю. Дацюк був другим посадником Дрогобича після проголошення відновлення української держави в 1991 році. Його попередником на цьому пості був Мирослав Глубіш.

Адольф Гладилович

Ділимося сумною та болючою вісткою, що в суботу 6-го липня 1996 р. відійшла у вічність наша найдорожча ДРУЖИНА, МАМА, БАБЦЯ і ПРАБАБЦЯ

бл. п.

АННА КАМАД
з дому КОШАК

народжена в Косові, Україна.

Горем прибиті:
муж — МИКОЛА
дочка — НАДІЯ з мужем ДАНКОМ
внучка — МАРТА з мужем ВАСИЛЕМ і п"ятеро правнуків
кузен — РОМАН КОШАК в Англії
ближча і дальша родина в ЗСА й Україні.

ПАНАХИДА відбудеться в неділю, 14-го липня 1996 р. о год. 7-ій веч. в похоронному заведенні в Норт Порті, Фла.

ПОХОРОННІ відправи в понеділок 15-го липня 1996 р. в церкві Входа в Храм Пресвятої Богородиці в Норт Порті, Фла. о год. 10-ій, опісля на цвинтар Venice Memorial Garden у Венис Фла.

Нехай американська земля буде їй легкою.
Вічна їй пам'ять!

Парляментаристи...

(Закінчення зі стор. 1)

пропонував альтернативний проєкт. Комітет з питань бюджету головними напрямками бюджетної політики на 1997 рік пропонує: забезпечення соціяльного захисту населення і функціонування національно-культурної сфери; сприяння макроекономічній стабілізації та структурній перебудові; реформування податкової політики з метою стимулювання підприємництва; досягнення оптимального рівня бюджетного дефіциту. Дефіцит бюджету не має перевищувати 5 відс. від валового внутрішнього продукту. Проєкт пропонується схвалити до 15-го липня.

О. Шеховцов у альтернативному проєкті пропонує: подолання інфляційних процесів, забезпечення самостійности місцевих бюджетів, скорочення дефіциту бюджету до 3-ох відсотків і зменшення низки бюджетних видатків.

Заступник міністра фінансів Володимир Матвійчук опротестував тезу в проєкті, запропонованому комітетом, якою виконання бюджету покладається виключно на державне казначейство України. На його думку, цим повинно займатися Міністерство Фінансів України.

Під час голосування проєкт комітету дістав 187 голосів, а альтернативний проєкт — 101 голос. Отож ні перший, ні другий не ухвалено. Парлямент доручив комітетові з питань бюджету підготувати інший проєкт з урахуванням пропозицій О. Шеховцова і винести на розгляд парляменту.

Верховна Рада зняла заборону для дрібних торгівців на торгівлю горілкою та тютюновими виробами, оскільки заборона спричинила дефіцит товарів та ускладнила ситуацію в питаннях їх продажу.

П'ята сесія Верховної Ради України закінчиться 12-го липня о 3-ій годині по полудні, а шоста сесія розпочнеться 3-го вересня о 12-ій годині.

У глибокому смутку повідомляємо родину, приятелів і знайомих, що в четвер 27-го червня 1996 року у Вашінгтоні, Д.К. несподівано відійшов у вічність наш найдорожчий МУЖ, БАТЬКО, ДІДУСЬ, СЕСТРІНОК

бл. п.

ЯРОСЛАВ СТЕФАН ЛІЩИНСЬКИЙ

нар. 14-го жовтня 1928 р. у Коломиї, Україна.

ПАРАСТАС відправлено в неділю 30-го червня 1996 р. о год. 7:30 веч. у похоронному заведенні В. Енджейчака в Амстердамі, Н. Й.

ПОХОРОН відбувся у понеділок 1-го липня 1996 р. о год. 9:00 рано в українській католицькій церкві св. о. Миколая в Амстердамі, Н.Й. Тіло покійного похоронили на місцевому українському цвинтарі в Амстердамі, Н. Й.

Залишив у смутку:
дружину — СУЗАННУ
дочку — ЛЮБУ
сина — ЄВГЕНА з дружиною ХРИСТИНОЮ
внуків — САРУ, КИЛІ, НИКОЛАЯ
тету — МАРІЮ ХРОМОВСЬКУ
пасербів — BRUCE MASSEY
— SCOTT MASSEY

Вічна йому пам'ять!
Про молитви за покійного просить
РОДИНА

Вийшов ювілейний том „Українського Історика“

Ню Йорк (ПС УІТ). — Щойно вийшов ювілейний — до 30-річчя УІТ — том „Українського Історика“, журналу історії і наукового українознавства (том 32, стор. 382).

Редакторами журналу є Любомир Винар (ЗСА) і Михайло Брайчевський (Київ). У першому розділі журналу видруковано такі дослідження: Ярослав Калакура (Київ) — „Джерелознавство в дослідницькій діяльності УІТ“, Любомир Винар — „Українське Історичне Товариство: генеза і рання діяльність“, Юрій Шаповал (Київ) — „ГПУ-НКВД як інструменти антиукраїнізації в 20-ті і 30-ті роки“. У секції „Наукові установи“ знаходимо працю Марка Антоновича (Монтреаль) — „50-річчя Української Вільної Академії Наук у США“, Юрія Луцького (Торонто) — „Аннали УВАН“, Ігоря Верби (Київ) — „Спроби відновлення Української Академії Наук у Києві, 1941-1942“. В наступній секції, „Україна в Першій і Другій світовій війні“, видруковано такі матеріяли: Стефан Витвицький (ЗСА) — „Галичина в міжнародній політиці, 1914-1923“, Олександер Баран (Торонто) — „Мадярська окупація України в 1939 році“, Олександер Вовк (Київ) — „До питання постання УПА під проводом ОУНСД“. У секції „Козацька доба“ знаходимо такі дослідження — Стефана Козака (Варшава) — „Народотворчий аспект козацького героїчного епосу“, Теодора Мацьківа (Гайдельберг), — „Повстання Б. Хмельницького та Зборівський Договір“, М. Антоновича (Монтреаль) — „Характеристика Б. Хмельницького у Грабянки і Лівий“. У секції „Грушевськознавство“ перший раз українською мовою видруковано статтю Сергія Єфремова — „На сторожі національної гідности. До публіцистичної діяльности М.С. Грушевського“, Сергія Білоконя (Київ), — „Лист Георгія Ломова до Ганни Грушевської-Шамрай“, Ігоря Гирича (Київ) — „Листи Михайла Грушевського до Василя Кузіва“. У розділі „Оглобліяна“ друкується Олександер Оглоблин — „Про мій рід“, Аркадій Жуковський (Париж) — „Вклад О. Оглоблина в Енциклопедію Українознавства“. „З листів Олександра Оглоблина до Любомира Винара“. В розділі „Демографія“ видруковано працю А. Перковського (Київ) — „Розвиток демографічної думки в Україні“. В секції „Біографічні матеріяли“ знаходимо праці Миколи Ковальського (Острог) — „Персональна справа Івана Огієнка в Архіві Нових Актів у Варшаві“ і Мирослава Мороза (Львів) — „Історик Роман Зубик, 1902-1941“. У розділі „Мемуаристика“ продовжується друкування цінних спогадів Наталії Полонської-Василенко — „Спогади“ і „Матеріяли до „Спогадів“ — Н. Полонської-Василенко. У розділі „Матеріяли до історії УІТ“ видруковано працю Теодора Меньківа — „Діяльність УІТ в Німеччині, 1965-1995“, „Українське Історичне Товариство з 1967 р.“ У розділі „Дискусія“ видруковано статтю Олександра Домбровського „Конспект історії України (М. Брайчевського) з позицій історіософічної інтерпретації“, а в розділі „Документація“ — відкритий лист до П. О. Обера в справі взаємин українців з євреями (у справі телевізійної програми „Огидне обличчя свободи“). „З архівних матеріялів“ містяться матеріяли проф. Н. Полонської-Василенко, що їх підготовив Л. Винар. У розділі „Ін Меморіям“ знаходимо такі некрологи: Т. Мацьків (Гайдельберг) —„Бл. п. Архимандрит Йосиф Петерс“, О. Домбровський (Ню Йорк) — „Бл. п. Ярослав Рудницький“. У розділі „Рецензії, огляди“ видруковано обговорення різних досліджень з історії і українознавства, українською англійською і французькою мовами. У розділі „Ювілеї“ видруковано матеріяли про Лева Биковського (100-річчя з дня народження), Михайла Брайчевського (70-ліття з дня народження), Олекси Вінтоняка з нагоди 80-ліття. У розділі „Наукова хроніка“ містяться матеріяли про наукові конференції у зв'язку із 30-літтям УІТ що відбулися у Львові, Мюнхені, Києві, Варшаві, Ню Йорку, Шампейн і Ужгороді. Окремі розділи присвячено ювілейному рокові М. Грушевського, Українській Академії Наук, новим виданням і іншим матеріялам. На кінці тому VI поміщено список видань УІТ українською і англійською мовами, що їх можна ще замовити.

Як відомо, в Україні історики і інші дослідники уважають „Український Історик“ за головний журнал української наукової історіографії. УІТ висилає до 800 прим. журналу для українських бібліотек, університетів, наукових установ. Це вимагає додаткових фондів. Дуже важливо, щоб українські фінансові і інші установи зложили одноразову пожертву на Видавничий Фонд УІТ-УІ і тим самим уможливили якнайбільше поширення „Українського Історика“ в Україні. Також окремі добродії могли б допомогти у цій важливій справі. У 1996 році заплановано придбати 100 нових передплатників УІ (річна передплата 40 дол.), щоб уможливити дальший розвиток журналу.

Нові передплатники-меценати і члени-любителі УІТ за їхню допомогу і вирозуміння одержать протягом наступних 5-ох місяців одне із видань УІТ, присвячене проф. О. Оглоблину або М. Грушевському.

Пожертви і передплата на 1995 і 1996 роки проситься висилати поштовими переказами або банковими чеками на таку адресу: "The Ukrainian Historian", P.O. Box 312. Kent, Ohio, 44240, U.S.A.-

ДЕКІЛЬКА ТИСЯЧ крайньо ортодоксальних жидів вийшли на демонстрацію в Єрусалимі, протестуючи проти використання транспортом в суботні дні вулиці Бар-Ілян, однієї з найголовніших у місті. Демонстранти вигукували на адресу поліціянтів „нацисти!“ і кидали в них камінням. Згідно з жидівськими релігійними правилами, в суботу не можна ні працювати, ні навіть їздити. Ортодоксальні жиди сподіваються, що правоцентристська коаліція, прийшовши до влади, поверне країну до безумовного виконання релігійних приписів. Понад 10 демонстрантів заарештовано. Шеф ізраїльської поліції Аріє Аміт сказав у розмові з журналістами, що вулиця Бар-Ілян буде відкрита для автового руху „сім днів у тиждень, 24 години на добу“.

ОДИН ІЗ СЕЗОНОВИХ ГУРАҐАНІВ, який охрещено „Бертою“, розпочав свою нищівну мандрівку в північнозахідньому напрямі, загрожуючи американським Віргінським островам і Пуерто Ріко. Мешканці цих околиць попереджені Крайовою службою передбачення погоди, завчасу робили всі заходи, щоб запобігти можливим шкодам. Одначе Крайова служба передбачення погоди не виключає можливости, що цей гураган може також загорнути і побережжя материка ЗСА.

МИНУЛОЇ НЕДІЛІ 7-ГО ЛИПНЯ, президент Билл Клінтон знову давав під присягою зізнання для оборони двох банкірів, яких судять в Аркенсо за незаконні пожертви на його передвиборчу кампанію в 1990 році, як Б. Клінтон кандидував на губернатора згаданого стейту. Зізнання Президента, записані на відеострічку в Білому Домі, будуть проілюстровані для лави присяжних на згаданій розправі, а до того часу суддя заборонив будь-кому їх бачити.

ОСОБИ, ЩО ВІДБУЛИ ПОКАРАННЯ за сексуальні злочини, зобов'язані реєструватися у поліції за місцем проживання. Такий закон діє сьогодні в 47 стейтах і спричинений він особливо високою схильністю цього типу злочинців до рецидивізму. В самому лише стейті Ню Йорк проживає близько 5,000 таких осіб. Федеральний суд підтвердив правність цих стейтових законів, проте заборонив розголошення інформації про колишніх злочинців як антиконституційне.

БЕЗРОБІТТЯ У ЗСА ЗНИЗИЛОСЬ до найменшого за останні шість років рівня і виносило в червні 5.3 відс. працюючого населення, чи 7.1 млн. осіб. Ці показники вигідно відрізняються від відповідних показників у Канаді, де безробіття сягнуло найвищого за останні 20 місяців рівня — 10 відс. Адміністрація президента Клінтона вважає зменшення безробіття, як також зростання виробництва та збереження низького рівня інфляції, великим успіхом своєї економічної політики. Фахівці, правда, побоюються, що зменшення безробіття приведе до зростання платень і цін, а отже й інфляції. Оптимісти, однак, заперечують, що зростання платень не вплине суттєво на підвищення цін, тому що між виробниками існує досить гостра конкуренція.

ЛИШЕ 3.4 МІЛЬЙОНИ ОСІБ, себто 2.4 відс. працюючого населення ЗСА, затруднені у сільському господарстві. Це один із найнижчих показників у світі — у кільканадцять разів нижчий, як в Україні. Ще 24.3 млн. американців працює у виробництві, тим часом як 95.3 млн. — у сфері обслуговування. Безробіття серед білого населення (4.6 відс.) удвічі нижче, як серед кольорового (10.1 відс. серед чорних і 8.8 відс. серед вихідців із Латинської Америки). Найбільшою проблемою, однак, є безробіття серед молоді віком від 16 до 19 років, котра вже не вчиться в школі і дуже часто потрапляє під вплив кримінального середовища. Безробіття у цій соціяльній групі сягає 16 відс.

ГРУПА СПЕЦІЯЛІСТІВ та експертів Міжнародного трибуналу у справах колишньої Югославії розпочала розкопувати перше масове поховання поблизу Сребрениці, на сході Боснії. Тут поховано останки 7,000 мусулман, убитих боснійськими сербами минулого літа. Паризька газета „Круа“ у своєму останньому числі нагадує, що американські спецслужби ще в липні 1995 року інформували керівників західних країн про масові вбивства мусулман поблизу Сребрениці. Сі-Ай-Ей має неспростовні фотодокументи, одержані з американських сателітів. На одних фотографіях видно багато чоловіків, оточених озброєними людьми, на інших ці чоловіки вже лежать на землі мертві.

САВДІЙСЬКА АРАБІЯ і Франція виступають за відновлення мирних арабо-ізраїльських переговорів і дотримання всіма сторонами, що беруть участь у мирному процесі, досягнутих раніше домовлень. Про це заявив президент Франції Жак Ширак, коментуючи вислідки своєї візити до Савдійської Арабії, де він вів переговори з королем Фагдом та іншими керівниками королівства. Ж. Ширак підтвердив прихильність Парижу до головного принципу переговорного процесу на Близькому Сході „мир в обмін за землю“ і остеріг, що відхід від раніше випрацюваного курсу переговорів приведе лише до нового спалаху терору та насилля в регіоні.

У ПОНЕДІЛОК, 8-ГО ЛИПНЯ, в Сенаті велися запальні дискусії над тим, чи пропонована 90- центова підвишка мінімального годинного заробітку стане линвою рятунку для багатьох американських робітників, чи навпаки буде примусовою причиною для малих фірм звільнити з праці багатьох. Пропонується підвищити мінімальну заробітну платню з 4.25 дол. на годину до 5.15 дол. впродовж двох наступних років. Це була б перша за останніх шість років підвишка мінімальної заробітної ставки. Палата Репрезентантів ще при кінці травня голосами 2 до і схвалила пропоновану підвишку. Республіканці, щоб запобігти масовим, за їхнім твердженням, втратам праці, пропонують звільнити від цього підвищення малі підприємства, новим робітникам дальше платити 4.25 впродовж шести місяців і ввести в життя підвишку від 1-го січня 1997 року.

ЗГІДНО З ЧОТИТИРІЧНИМИ дослідами безпартійного Головного бюра звітностей виявлено, що під час і після бойових акцій в околицях Перської затоки керівництво Пентагону дуже переоцінили ефективність їхніх найдорожчих високо-технічних літаків і ракет. Пентагон і їхні головні військові контрактори приписували надзвичайну прецизність реактивному винищувачеві „Стелт“ і лазерно керованим бомбам, які, як виявилось не були кращими від тих дешевших і давнішого виробу. З уваги на ці спостереження Головного бюра звітностей поставленно знак питання чи розумним є, що військове керівництво пропагує удосконалення знарядь воєнного діла коштом десятків більйонів долярів.

Школа, добре знана у світі

(В Іллінойському університеті відбулася 15-та ювілейна конференція з питань україністики)

Неподалік від головного корпусу Іллінойського університету, серед зелені і барвистих літніх квітів, височить величний монумент, на якому красується латинський вислів „Alma mater“ (мати-годувальниця). Так звичайно студенти ще з часів середньовіччя називали свій університет. Це своєрідний подарунок одному з кращих в Америці університетів від його вдячних вихованців, які вчилися тут у 20-ті роки.

Іллінойський університет і, зокрема, його найбільший осередок в Урбана-Шампейн — це справжнє місто науки, в якому вчаться біля 40,000 студентів.

Десять випускників та сім викладачів є лавреатами найвищої у світі Нобелівської нагороди. Понад сто викладачів обрано членами Національної академії наук та інших найвищих навчальних установ ЗСА. На потреби наукових досліджень, утримання професорів і технічних працівників університет витрачає щорічно понад один більйон долярів.

16 років тому в Урбана-Шампейн засновано українську науково-дослідну програму. Одним з її організаторів був тоді ще молодий професор Дмитро Штогрин. Разом з професорами Богданом Рубчаком, Леонідом Рудницьким та Василем Маркусем, започатовано щорічні наукові конференції, присвячені українській проблематиці. З того часу вже відбулося 15 таких нарад...

Щоб читачі мали змогу скласти собі уяву про маштаби цих імпрез, вдамося до статистики, яка, як кажуть, все знає. Отже, вона засвідчила, що на всіх зустрічах було прочитано 715 доповідей, з них 402 українською, 309 — англійською і чотири іншими мовами. Доповіді читали професори високих шкіл і самостійні дослідники з 20 країн, в тому числі з Австралії, Австрії, Англії, Аргентини, Голляндії, Ізраїля, Індії, Китаю, Німеччини, Польщі, Росії, Румунії, Словаччини, Мадярщини, України, Франції, Швайцарії і Швеції.

Отож, Іллінойський університет є однією з кращих в світі високих шкіл, в стінах якої успішно здійснюється українська науково-дослідна програма. Добра слава про оригінальні конференції розійшлася по наукових школах, зокрема тих, які спеціялізуються в дослідах Центральної та Східної Европи.

Цьогорічна конференція в певній мірі відрізняється від усіх попередніх значнішим обсягом проблем, винесених на обговорення, та активністю її учасників.

У відповідності до рішення Наукової ради програми, на конференції було розглянуто п'ять головних тем, а саме:

Розвиток найновішої літератури і питання мови в Україні та діяспорі. Нові напрямки в сучасному мистецтві. Сучасна економічна ситуація в Україні та її відгомін в діяспорі. Проблеми освіти та українознавчих студій в діяспорі. Преса в самостійній Україні і діяспорі, сучасний розвиток та перспективи.

Всі питання були всебічно розглянуті, про них йшлося в 50 доповідях, які були не тільки заслухані, але і обговорені.

До керівництва сесій залучено провідних вчених, добре відомих серед науковців, що займаються українською проблематикою, — академіків Леоніда Рудницького та Василя Маркуся, професорів Асю Гумецьку, Богдана Рубчака, Ларису Онишкевич та Ярослава Розумного.

Ювілейна конференція закінчилася прийняттям, яке влаштували в своїй хаті Дмитро Штогрин та його дружина Евстафія. Учасники імпрези сердечно дякували професору Штогрину за гостину, за довголітню плідну працю в Іллінойському університеті.

Нижче подаємо деякі думки учасників 15-ої конференції:

Леонід Рудницький, академік, Президент Світової Ради НТШ: „Конференція пройшла успішно, її рівень був високий, вона справді була кращою від попередніх...“

Галина Райбедюк, викладач Ізмаїльського педагогічного інституту, Україна: „В нашому місті немає жодної української школи. Учасники конференції вирішили допомогти нам фінансами, підручниками”.

Олександер Коновець, професор Київського Університету: „Конференція зібрала найбільш відомих науковців, які ведуть дослідження в галузі українознавства, історії, економіки країни”.

Богдан Чопик, професор словістики університету Юта: „У 12-ий раз я приїжджаю сюди, дістаючи можливість зустрічатися з людьми, які мають спільні зацікавлення, обмінятися досвідом”.

Любомир Винар, професор, директор дослідного центру Кентського університету: „Конференцію можна вважати міжнародною, на ній розглянуто низку актуальних питань. Варто видати доповіді окремою книжкою”.

Мар'яна Рубчак, професор всесвітньої історії (Чикаго): „Приємно вражена виступами молодих науковців. Їх доповіді були глибокими за змістом і цікавими за формою”.

Ігор Трач, поет, редактор альманаху „Зерна“ (Німеччина): „Щиро вражений атмосферою, в якій відбувалася конференція. Сподобалися доповіді, дискусії велися відкрито, відверто”.

Сергій Квіт, головний редактор журналу „Українські проблеми“ (Київ): „Мав можливість обмінятися думками з приводу сучасної української літератури. Зауважу, що обговорення цього питання було неповним”.

Зліва: проф. Леонід Рудницький, інж. Іван Деркач, професори Ася Гумецька, Василь Маркусь, Богдан Рубчак та голова Фундації для розбудови українських студій при Іллінойському університеті Раїса Бартків

Палестинці...

(Закінчення зі стор. 1)

ської влади в Єрусалимі, Геброні і на західньому березі Йордану. У спеціяльній заяві цієї радикальної організації висловлюється готовість примиритися з керованим Ясіром Арафатом рухом ФАТХ з метою „активізувати антиізраїльський опір і згуртувати всі палестинські, арабські та мусулманські сили у боротьбі за визволення всієї території Палестини“.

Інтифада вперше охопила окупований Ізраїлем західній берег Йордану і смугу Ґази в грудні 1987 року і припинилася тільки з початком мирного процесу на Близькому Сході, основу якого закладено в Мадриді в жовтні 1991 року.